

Kirjandus

10. klass

70 tundi

Õpitulemused	Õppesisu, õppetegevused
Kirjandus antiigist 19. sajandini	
<ol style="list-style-type: none">1) iseloomustab õppematerjalidele toetudes eri ajastute kirjandust ja kirjandusvoole, nimetades nende ajapiirid ja tunnused, tähtsamad žanrid, teosed ning autorid;2) nimetab eesti kirjanduse tähtsamaid arenguperioode, olulisemaid autoreid ja kirjanduslikke rühmitusi;3) määrab eesti kirjanduse tekkeaja ning võrdleb selle kujunemist muu Euroopa kirjanduse arenguperioodidega;4) mõistab ning hindab käsitletavate kirjandusteoste humaanseid, eetilisi ja esteetilisi väärtusi;5) on tervikuna läbi lugenud ja analüüsinud vähemalt neli proosa- või draamateost, tundes teoste ning nende autorite kohta üldises kultuuri- ja kirjandusloos.6) on tuttav vähemalt kolme kirjaniku loomingu looga, mõistab nende loomingu tähtsust kultuuri- ja kirjandusloos ning iselo omustab autorite stiili;7) analüüsib ja tõlgendab loetud proosateoste sisu- ja vormivõtteid: nimetab teema, sõnastab probleemi ning peamõtte, iseloomustab tegevusaega ja -kohta, jutustaja vaatepunkti, tegelaste suhteid, olustikku, sündmustikku ning kompositsiooni;8) analüüsib ja tõlgendab loetud luuletuste sisu ja vormivõtteid: nimetab teema ning põhimotiivid, iseloomustab vaatepunkti, kujundi- ja keelekasutust, riimi, rütmi ja salmilisust, kirjeldab meeleolu ning sõnastab mõtte;	Temaatika <p>Kultuuri mõiste. Maailma loomise müüdid ja muistendid; eri rahvaste loomismüüte. Kirja ja kirjanduse sünnid. Vanakreeka müüdid. Antiikkirjandus (Homeros, Sophokles, Vergilius jt). Kirjanduse põhiliikide ja žanride teke. Piibel kui kirjanduse alustekst. Keskaja kirjandus (saaga, kangelasepos, rüütliromaan, keskaegne luule ja draama jm). Renessansikirjandus (Dante Alighieri, Francesco Petrarca, Giovanni Boccaccio, Thomas More, William Shakespeare, Miguel de Cervantes jt). Barokk-kirjandus (Pedro Calderón). Klassitsistlik kirjandus (Molière). Valgustuskirjandus (Daniel Defoe või Jonathan Swift; Voltaire, Johann Wolfgang Goethe jt). Romantism (Aleksandr Puškin või George Gordon Byron; Victor Hugo või Walter Scott või Prosper Mérimée jt). Realism ja naturalism (Honoré de Balzac või Gustave Flaubert või Stendhal või Fjodor Dostojevski või Lev Tolstoi või Émile Zola jt). Estetism (Oscar Wilde). Romantismijärgne luule, sümbolism (Walt Whitman või Charles Baudelaire või Rainer Maria Rilke või Eino Leino või Rabindranath Tagore jt). Realistlik draamakirjandus (Anton Tšehhov või Henrik Ibsen või August Strindberg jt).</p> <p>Eesti kirjanduse lätetel (kroonikad, vaimulik kirjandus, ilmalik kirjandus, juhuluule). Rahvusliku ilukirjanduse algus (Kristjan Jaak Peterson). Rahvusliku ärkamisaja kirjandus (Friedrich Robert Faehlmann, Friedrich Reinhold Kreutzwald, Lydia Koidula jt). Realistliku kirjanduse algus (Juhan Liiv, Eduard Vilde).</p> Kirjanduse olemus ja roll <p>Ilukirjandus kui sõnakunst. Fiktionaalsus ja faktuaalsus. Kirjandusteose ühiskondlik, ajalooline, moraalne, rahvus- ja maailmakultuuriline, keeleline, tundeline väärtus. Kirjandus kui inimese seiselma ja välismaailma (looduse ja ühiskonna) kujutaja. Kirjandus kui maailma avaja, väljendaja ning uute seoste looja. Kirjandus kui eetiliste ja esteetiliste tõekspidamiste kujundaja.</p>

- 9) hindab käsitletavate kirjandusteoste hu-
maanseid väärtusi, märkab teostes peitu-
vaid eetilisi ja esteetilisi väärtusi, suhes-
tab oma ja kirjandusteose väärtuste
maailma, põhjendab oma kirjanduslikke
eelistusi ja lugemiskogemusi;
- 10) on läbi lugenud ja analüüsinud vähemalt
kolm pikemat proosateost, lisaks novelle
ja ühe eesti autori luuletuskogu.

Autorikeskne lähenemine kirjandusele

Autori ja teose seosed, elu- ja loominguloolisus, positivism kirjandusuurimises. Autori maailma-
vaade, selle kujunemine konkreetseis ühiskondli-
kes oludes ja avaldumine tema teostes. Autori
kuulumine koolkonda või rühmitusse, koht ajas-
tus, traditsioonis, rahvuskirjanduses. Kirjandus
kui kirjaniku elu ja keskkonna peegeldus. Omae-
lulooline kirjutamine.

Lugejakeskne lähenemine kirjandusele

Kirjandusteose ja lugeja suhe. Lugejaoskused.
Tegelik lugeja: tema isiklik elukogemus, põlv-
kondlik või sotsiaal-kultuuriline kuuluvus.
Ideaalne ehk mudellugeja. Individuaalne ja rüh-
malugemine. Lugemismudelid: mõistmisvõima-
luste paljus, eri lahenduste dialoog. Tekstisisesed
lüngad ja lugeja kujutlusvõime. Lugeja ootused.
Lugemismuljed. Lugemisnauding. Lemmikraa-
mat. Lugeja mõjutamine: stereotüübid, argumen-
tatsioon, arhetüübid, koomika.

Tekstikeskne lähenemine kirjandusele. Proo- sateksti analüüs ja tõlgendamine

Sõnakunsteose sisu ja vormivõtted. Narratiiv,
jutustamine ja kirjandusteose vaatepunkt.
Tekstuaalne autor, jutustaja, tegelane, nende
omavahelised suhted. Mina- ja tema-jutustus, si-
semonoloog, teadvuse vool.
Tegelase analüüs: bioloogiline, psühholoogiline,
sotsiaalne aspekt. Karakter ja tüüp. Tegelase suhe
iseendaga, teiste tegelastega ning teda ümbritseva
maailmaga. Lugu ja tekst. Süžee ja faabula.
Teema, detail, motiiv, sümbol. Moto. Teose mil-
jöö, aja- ning ruumikujutus.

Teos kui struktuurne tervik. Kirjandusteose kom-
positsioon. Teose algus ja lõpp. Sissejuhatus,
teema arendus, haripunkt, pööre ja lahendus.
Konflikt ja intriig. Puänt. Teose probleemistik
(küsimused) ja ideestik (vastused). Põhiidee.
Teose stiil. Alltekst kui varjatud tähenduskiht.
Allusioon. Paroodia ja travestia. Intertekstuaalne
ehk tekste seostav käsitlusviis: teose avamine
teiste tekstide vormilisel või sisulisel taustal.
August Gailit, Mehis Heinsaar, Ernest Heming-
way, Herman Hesse, Erich Maria Remarque,
Jerome David Salinger, Juhan Smuul, Anton
Hansen Tammsaare, Mats Traat, Anton Tšehhov,
Friedebert Tuglas, Mati Unt, Peet Vallak, Oscar
Wilde, Virginia Woolf, Tõnu Õnnepalu jt.

Tekstikeskne lähenemine kirjandusele. Luule- teksti analüüs ja tõlgendamine

Luule ja lüürika olemus. Lüürika kui sisemine
enesevaatlus, tunde või mõtte väljendus, mina
avamine. Lüürilise mina vaatepunkt. Lüüriline
eneseväljendus ja lüüriline kirjeldus. Luule kui
värsskõne. Luuletuse sisu ja vorm (väljendus).

Stroof. Refraän. Luuletus kui vormisidusalt väljendatud mõte. Temaatilise ühtsuse ja kontrastipõhimõtte.

Luulekeele kujundlikkus. Luule musikaalsus: rütm (värsimõõdud) ja riim (alg- ja lõppriim). Keeleluule. Stilistilised võtted: kõla-, kõne- ja lausekujundid. Kõlakujundid: hääliku- ja sõnakordused, helijäljendus, kõlasümboolika. Kõne- kujundid: epiteet, võrdlus, metafoor, isikustamine, sümbol, allegooria, metonüümia, hüperbool, oksümoron. Lausekujundid: kordus, mõttekordus, astendus, retooriline küsimus, väljajätt, sõnamäng, siire. Piltluule, anagramm. Koomiline stiil luules: huumor, iroonia, grotesk, sarkasm. Artur Alliksaar, Betti Alver, Ernst Enno, Doris Kareva, Ilmar Laaban, Kalju Lepik, Juhan Liiv, Viivi Luik, Paul-Eerik Rummo, Hando Runnel, Marie Under, Debora Vaarandi, Juhan Viiding, Henrik Visnapuu jt.

Mõisted

antiikkirjandus, arhetüüp, draama, dramaatika, eepika, eepos, klassitsism, kultuur, lüürika, müüt, naturalism, novell, realism, renessanss, romaan, romantism, saaga, sonett, sümbolism, utopia, valgustus. Allegooria, alltekst, allusioon, anagramm, autobiograafia, eepika, ellips, epiteet, faabula, grotesk, iroonia, isikustamine, kalambuur, keeleluule, kõlasümboolika, luule, lüürika, lüüriline mina, memuaarid, metafoor, metonüümia, miljöö, motiiv, moto, narratiiv, omaeluloolisus, paroodia, piltluule, proosa, päevik, refrään, reiskiri, retooriline küsimus, riim, rütm, sarkasm, siire, sisemonoloog, stroof, sümbol, süžee, teema, travestia, vaatepunkt, võrdlus, värsimõõt.

Terviklikult käsitletavat teosed

Õpilane loeb läbi vähemalt kaheksa pikemat teost eesti või maailmakirjandusest kursuse õppesisus nimetatud autoritelt.

Õppetegevus toimub pooles mahus kooli arvutiklassis. Õppetegevuse sisuks info otsimine veebist ja esitluste tegemine.

Õppekeskkonnad on Google, Moodle, Skype.

Kirjandus

11. klass

70 tundi

Õpitulemused	Õppesisu, õppetegevused
1. Kirjanduse liigid ja žanrid – 35 tundi	
<ol style="list-style-type: none">eristab õppematerjalidele toetudes kirjanduse põhiliike ja žanre, analüüsib teoseid liigi- ja žanritunnuste põhjal;analüüsib romaani alaliike ning toob näiteid autorite ja teoste kohta;toob esile käsitletud teoste teema, probleemistiku ja ideestiku, analüüsib tegelasi ja nende suhteid, loob seoseid nüüdisajaga ning tsiteerib ja refereerib oma väidete kinnitamiseks teksti;nimetab luuleteksti žanri, teema ja põhimotiivid, sõnastab selle mõtte ning analüüsib keele- ja kujundikasutust;eristab näitekirjanduse põhižanre ja nende alaliike, arutleb näidendis käsitletud teemade ja probleemide üle ning analüüsib tegelaste suhteid;selgitab ja kasutab praktikas peamisi tekstianalüüsis vajalikke mõisteid ja kujundeid ning analüüsib ilukirjanduslikku keelt ja stiili;	<p>Ilukirjanduse põhiliigid. Lüüriliste, eepiliste ja dramaatiliste tekstide olemus. Žanri mõiste. Kirjandusvoolu ja -žanri stiil. Kirjandusteose stiil kui mõtte ühtsus ja väljendusvahendite korrastatus.</p> <p>Eepika Eepos, romaan, novell, jutustus, miniatuur. Romaani sünd ja muutused. Romantiline romaan: Prosper Mérimée „Carmen“ Realistlik romaan: Anton Hansen Tammsaare „Tõde ja õigus“.</p> <p>Romaani alaliigid. Kujunemisromaan: August Gailit „Ekke Moor“. Ajalooline romaan: Jaan Kross Mats Traat „Tants aurukatla ümber“. Psühholoogiline romaan Eduard Vilde „Mäeküla piimamees“ Maagilis-realistlik romaan: Gabriel García Márquez „Sada aastat üksildust“ või Toni Morrison „Armas“ või Daniel Kehlmann „Maailma mõõtmine“. Armastusromaan: või Mats Traat „Inger“. Modernistlik romaan: Mati Unt „Sügisball“. Postmodernistlik romaan.</p> <p>Novell (William Faulkner või Thomas Mann või Friedebert). Miniatuur (Anton Hansen Tammsaare) Elulookirjandus, memuaarid (Voldemar Panso). Lüürika ja lüroepika Ballaad, epigramm, haiku, ood, piltluule, poem, sonett, valm. Salmidega ja salmideta luule. Vabavärss. Sonett: Marie Under,. Modernistlik luule: Betti Alver, Heiti Talvik jt. Vabavärss: Jaan Kross, Artur Alliksaar, Jaan Kaplinski, Paul-Eerik Rummo jt. Laululine luule: Viivi Luik, Hando Runnel, Juhan Viiding jt. Dramaatika Tragöödia, komöödia, draama, tragikomöödia. Draama alaliigid:</p>

	<p>karakterdraama, psühholoogiline draama, olmedraama, ideedraama, ajalooline draama. Tragöödia: Anton Hansen Tammsaare „Juudit“. Komöödia: Andrus Kivirähk „Voldemar“. Draama: Juhan Smuul „Kihnu Jõnn“</p>
<p>Kirjandus 20. sajandil – 35 tundi</p>	
<p>1. iseloomustab õppematerjalidele toetudes eri ajastute kirjandust, tähtsamaid voole ja žanre, autoreid ja nende teoseid; 2. nimetab eesti kirjanduse tähtsamaid perioode, kirjanduslikke rühmitusi, olulisemaid autoreid ja nende teoseid; 3. seostab eesti kirjanduslugu Euroopa kirjanduse perioodide, voolude ja suundadega, 4. võrdleb poeetikaanalüüsile tuginedes kahte vabalt valitud kirjandusteost, tuues esile ühiseid ja eriomaseid jooni; 5. mõistab ning hindab kirjandusteoste humaanseid, eetilisi ja esteetilisi väärtusi; 6. on tervikuna läbi lugenud ja analüüsinud vähemalt kaheksa proosa- või draamateost, tunneb teoste ning nende autorite kohta üldises kultuuri- ja kirjandusloos.</p>	<p>20. sajandi maailmakirjanduse voolud ja suunad. Modernistlik luule. Sümbolism (Aleksandr Blok). Futurism (Vladimir Majakovski). Imažism (Thomas Stearns Eliot). Sürrrealism (Federico García Lorca). Akmeism (Anna Ahmatova). Modernistlik proosa (Franz Kafka või Knut Hamsun või Herman Hesse või William Faulkner või Vladimir Nabokov jt). „Kadunud põlvkond“ (Erich Maria Remarque). Eksistentsialism (Jean-Paul Sartre või Albert Camus). Modernistlik draama (Tennessee Williams või Edward Albee jt). Maagiline realism, postmodernism (Gabriel García Márquez). 20. sajandi eesti luule. Noor-Eesti rühmituse euroopaliku kultuuri taotlus ja luuleuendus. Uusromantism. Gustav Suitsu sotsiaalne kujundlikkus. Ernst Enno sümbolistlikkus või Villem Ridala impressionistlikkus. Siuru rühmituse meelelisus. Tarapita ekspressionistlikkus. Marie Underi luuletemaatika arengusuundi. Henrik Visnapuu armu- ja isamaalüürika. Arbujaate põhihoiakuid. Betti Alveri mõtte- ja väljenduselgus. Heiti Talviku nägemuslikkus. Pagulasluule tähtsamad autorid ja põhiteemad. Kalju Lepiku rahvuslikkus. Ilmar Laabani või. Stalinistlik luule. Sulaaja luule. Modernism 1960.1970. aastate luules. Ain Kaalepi vormikultuur. Artur Alliksaare või Juhan Viidingu keelemängud. Kassetipõlvkond: illusioonid ja tegelikkus. Paul-Eerik Rummo valu ja tõetaotlus. Jaan Kaplinski harmooniaotsingud. Hando Runneli rahvuslikkus. Viivi Luige uussümbolism. Luule poliitiline alltekst. Doris Kareva armastusluule. 20. sajandi eesti proosa. Friedebert Tuglase uussümbolistlik novell. August Gailiti uusromantiline romaan. Anton Hansen Tammsaare romaanid. Pagulasproosa tähtsamad autorid ja teosed, žanrid ja</p>

	<p>põhiteemad. 1960.-1980. aastate proosa muutused. Mats Traadi talupojaromaanid. Jaan Krossi ajaloolised ja eluloolised romaanid. Proosa uuenduslikkus: sisemonoloog, eksistentsiaalsus, võõrandumine, grotesk. Mati Unt või Arvo Valton. 1970.-1980. aastate uus põlvkond. Mihkel Muti irooniline romaan. Olmerealism.</p> <p>20. sajandi eesti draama. Eduard Vilde näidendid või August Kitzbergi draamad või Oskar Lutsu külakomöödia. Anton Hansen Tammsaare psühholoogilised draamad. Juhan Smuuli žanrileidlikkus. 1960.-1970. aastate teatriuendus. Väärtuste kriis Enn Vetemaa näidendites. 1980. aastate vastupanuhiakud. Ajaloopöörised, rahvas, mälu ja identiteet Jaan Kruusvalli või Madis Kõivu näidendites.</p> <p>Mõisted</p> <p>Absurdidraama, absurditeater, akmeism, avangardism, eksistentsialism, ekspressionism, futurism, grotesk, imażism, impressionism, maagiline realism, modernism, pagulaskirjandus, postmodernism, sümbolism, sürrealism, uusromantism.</p> <p>Ajalooline romaan, ballaad, draama, dramaatika, eepika, eepos, epigramm, haiku, jutustus, komöödia, kujunemisromaan, lüroepika, lüürika, maagilis-realistlik romaan, miniatuur, modernism, novell, ood, piltluule, poem, postmodernism, psühholoogiline romaan, realism, romaan, romantism, sonett, sümbolism, tragikomöödia, tragöödia, vabavärss, valm.</p>
--	--

Tundides kasutatakse lisaks kirjandusteostele filme ja veebi, näiteks autorite veebipäevikuid jne

Kirjandus

12. klass

70 tundi

Õpitulemused	Õppesisu, õppetegevused
Uuem kirjandus – 35 tundi	
<p>1) nimetab tähtsamaid uuema eesti kirjanduse autoreid ja nende teoseid, tunneb nüüdiskirjanduse peamisi arengusuundi;</p> <p>2) analüüsib ning tõlgendab loetud kirjandusteoste sisu- ja vormivõtteid: nimetab teose teema, sõnastab probleemi ning peamõtte, iseloomustab tegevusaega ja -kohta, tegelaste suhteid, olustikku ja sündmustikku, kirjeldab sõnavaliku eripära ning stiili seoseid teksti sõnumiga;</p> <p>3) analüüsib ja tõlgendab loetud luuletuste sisu ja vormivõtteid: nimetab teema ning põhimotiivid, iseloomustab kujundi- ja keelekasutust, riimi, rütmi, salmilisust või vabavärsilisust, kirjeldab meeoleolu ning sõnastab mõtte;</p> <p>4) arutleb loetud uudisteoste üle, kujundab oma arvamuse ja loob seoseid varem loetuga;</p> <p>5) seostab loetut tänapäeva eluolu ja -nähtustega, iseenda, ühiskonna ning üldinimlike probleemide ja väärtustega;</p> <p>6) on läbi lugenud ja analüüsinud vähemalt kolm proosa- või draamateost eesti või maailmakirjandusest, ühe luuletuskogu ning ühe värskelt ilmunud uudisteose.</p>	<p>Kirjandus ja ühiskond 1980. aastad Eesti ühiskonnas ja kirjanduses. Murdepunktid Eesti lähiajaloo, vabadusvõitlus ja sõnavabadus. Kirjanikud vabadusvõitluse kandjatena (Lennart Meri, Arvo Valton, Hando Runnel jt). Pagulaskirjanduse avastamine Eestis, valgete laikude kõrvaldamine, ilmumata teoste avaldamine (Paul-Eerik Rummo, Uku Masing, Madis Kõiv jt). 1990. aastate alguse murrangulised muutused ühiskonnas ja kirjandusel. Kirjanduse roll tänapäeva ühiskonnas.</p> <p>Eesti nüüdisluule Murranguaastate sõnavabadus. Luule sisulised, vormilised ja keelelised muutused. „Põrandaalune“ ja punkluule: Priidu Beier, Merca, Villu Tamme, Tõnu Trubetsky. Etnofuturism: Kauksi Ülle, jt. Provokatiivne keeleluule: Karl Martin Sinijärv, Kivisildnik, Contra. Intertekstuaalne luule: Hasso Krull. Laudav luule: Ott Arder, Peep Ilmet, Leelo Tungal, Jaan Tätte, Aapo Ilves. Sotsiaalne vabavärss: Jürgen Rooste jt. 21. sajandi luule otsingud: Kristiina Ehin, Maarja Kangro, Triin Soomets, Elo Viidingjt.</p> <p>Eesti nüüdisproosa Uuema proosakirjanduse algus: Viivi Luik „Seitsmes rahukevad“ või „Ajaloole ilu“. Muutunud teemad ja vaatepunktid: Mati Unt „Öös on asju“ või Peeter Sauter „Indigo“ või Jaan Undusk „Kuum“. Eneseotsingud ja moodsa tsivilisatsiooni hälbed: Emil Tode (Tõnu Õnnepalu) „Piiririik“ või Ene Mihkelson „Katkuhaud“ või Nikolai Baturin „Sõnajalg kivis“. Eestlaste paroodia ja eneseiroonia: Andrus Kivirähk „Rehepapp“ Uusim lühiproosa: Tuglase novelliauhinna laureaadid. Uusim romaan: Tiit Aleksejev või Indrek Hargla või Rein Raud või Mari Saat jt. Võimalike maailmade kujutamine: Indrek Hargla. Memuaarid ja päevikud: Jaan</p>

	<p>Kaplinski või Tõnu Õnnepalu. Eesti nüüdisdraama: Uued teemad ja vaatepunktid näitekirjanduses. Filosoofiline draama: Madis Kõiv. Elulooline tragikomöödia: Mart Kivastik või Andrus Kivirähk. Inimsuhete psühholoogia: Jaan Tätte. Kirjanduslooline draama: Loone Ots või Jaan Undusk. Grotesk ja absurdikomöödia: Urmas Lennuk või Urmas Vadi. Uusim näitekirjandus.</p> <p>Kirjanduselu ja kirjanduse institutsioonid Eesti Kirjanike Liit, Eesti Kirjanduse Selts, Eesti Kirjandusmuuseum, kirjanike muuseumid. Kirjandusväljaanded. Kirjanduspreemiad. Nobeli kirjanduspreemia. Kirjanduskriitika. Kirjanduse tõlkimine. Küberkirjandus. Kultus- ja hittkirjandus.</p> <p>Uuem maailmakirjandus Luule: Harvey Lee Hix „Kindel kui linnulend“ või Juris Kronbergs „Maa-alune luule“ või Lassi Nummi „Maa ja taeva märgid“ Proosa: Haruki Murakami „Norra mets“ või Sofi Oksanen „Puhastus“ jt. Draama: Harold Pinter „Majahoidja“ jt.</p> <p>Mõisted Absurdikirjandus, arvustus, etnofuturism, grotesk, hittkirjandus, intertekstuaalsus, iroonia, kultuskirjandus, küberkirjandus, memuaarid, paroodia, postmodernism, punkluule, vabavärss, veebikirjandus. Terviklikult käsitletavat teosed Õpilane loeb läbi vähemalt kolm tänapäeva kirjanduse proosa- või draamateost eesti või maailmakirjandusest, lisaks ühe luuletuskogu ning ühe värskest ilmunud uudiste</p>
<p>Kirjandus ja müüt – 35 tundi</p>	
<p>1) kirjeldab mütoloogilisi elemente eestlaste maailmapildis; teab eesti rahvuseepose sünnilugu ja sisu ning kultuuri- ja rahvusloolist tähtsust 2) selgitab müüdi kui arhetüüpse žanri ja tänapäeva müütide olemust ning mõtestab pärimust õpitust ja iseenda kogemusest lähtuvalt 3) nimetab arhetüüpseid müüdimotiive ja leiab neid käsitletavatest ilukirjandusteostest; tunneb loetud müütide ja arhetüüpsete</p>	<p>Müüt, muistend, muinasjutt Müüdi olemus. Maailma loomise müüdid ja muistendid; eri rahvaste loomismüüte; Friedrich Robert Faehlmanni müütilised muistendid. Eestlaste mütoloogiline maailmapilt: vaimud, haldjad, maa-alused, nõiad, targad, triksterid, vanapagan jt üleloomulikud olendid. Alusteoseid: Matthias Johann Eisen „Eesti mütoloogia”, Karl Kello „Draakoni märgi all”, Hasso Krull „Loomise mõnu ja kiri”,</p>

tegelastega seotud narratiive ja motiive ning leiab neid käsitletavatest ilukirjandusteostest

4) analüüsib kirjandusteoste teemat, süžeed ja tegelasi nii müüdimotiividest kui ka eetilistest ja esteetilistest väärtustest lähtuvalt;

5) tunneb ära ja analüüsib folkloorse pärandi kasutamist autoriloomingus ning selgitab kirjandus(teos)e tähenduse muutumist ajas

6) on terviklikult läbi lugenud ja analüüsinud vähemalt neli proosa- või draamateost.

Lennart Meri „Hõbevalge”, August Kitzberg „Libahunt”, Aino Kallas „Hundimõrsja”, Andrus Kivirähk „Mees, kes teadis ussisõnu”.

Muinasjutt kui kirjanduse ja müüdi vahelüli, kunstmuinasjutt: Anna Sakse

„Lillemuinasjutud”, Oscar Wilde „Õnnelik prints”. Muinasjutu dekonstrueerimine.

Võrdlev mütoloogia: rändmotiivid.

Kunstnikumüüt: kirjanik kui Looja.

Pärimus kirjanduses

Eepiline minevik. Sumeri „Gilgamesh”. Vana-Kreeka müüdid ja nende töötlused:

Sophokles „Kuningas Oidipus”. Piibli müüdid ja nende töötlused:

Dante Alighieri „Jumalik komöödia”, Marie Under „Tuudaimimarjad”. Eepos: Homeros

„Ilias”, „Odüsseia”. Keskaegsed

kangelaseeposed: „Vanem Edda”, „Rolandi laul”, „Laul minu Cidist”, „Nibelungide laul”, „Beowulf”. Rahvuseeposed: Elias

Lönnrot „Kalevala”, Friedrich Reinhold Kreutzwald „Kalevipoeg”. „Kalevipoja”

motiivid luules ja proosas. Argimütoloogia ja rahvapärimus. Müüt kirjanduses ja tänapäeva kultuuris (ideoloogias, massikultuuris; positiivsed ja negatiivsed eeskujud).

Friedebert Tuglas „Maailma lõpus”, Mati Unt „Argimütoloogia”.

Pärimuse mõtestamine

Arhetüüp ja arhitekt. Arhetüüpsed teemad ja motiivid: leping kuradiga, ohverdamine,

lahkumine kodunt, ohtuderikas vaimse

kasvamise teekond ja kojujõudmine, saatus ja õnn jt. Vastandite võitlus: ilus ja inetu, hea ja

kuri, põrgu ja paradiis, armastus ja

kättemaks, süüd ja surm, õitseng ja

hääbumine, kangelaslikkus ja kuritöö jm.

Arhetüüpsed müüdimotiivid: kangelase

eriline süüd, päritolu, vägiteod, ohud teel,

surm, elu pärast surma. Arhetüüpsed

tegelasi: Odysseus, Achilleus, Narkissos,

Pygmalion, Sisyphos, Oidipus, Kain, Taavet,

Koljat, Magdalena, Juudas, Ahasveerus,

Hamlet, Faust, Robinson Crusoe, Gulliver,

don Quijote, Don Juan, Casanova, Dracula jt;

kurat, libahunt, kratt, hiud, näkk, ingel,

vaeslaps, Kalevipoeg, Vanapagan jt.

Arhetüüpsed sümbolid ja kujundid: ring, rist,

labürint, kolmjalg, kaheksakand, ilmapuu,

	<p>välg, taevatäht, päikesevanker, jumalikud kaksikud jt; valge laev, sinilind, (sõnajala)õis, lahtised allikad, õnnemaa, paradisi, põrgu jm. Intertekstuaalne lähenemisviis: teose avamine teiste tekstide vormilisel või sisulisel taustal.</p> <p>Mõisted</p> <p>Argimütoloogia, arhetüüp (arhetüüpne teema, motiiv, kujund, tegelane, süžee), arhitekt, eepos, intertekstuaalsus, kangelaseepos, kunstmuinasjutt, muistend, mütoloogia, müüt, pärimus, rahvuseepos.</p> <p>Terviklikult käsitletavat teosed</p> <p>Õpilane loeb läbi: Johann Wolfgang Goethe „Faust” (I osa), Sophokles „Kuningas Oidipus”, Anton H. Tammsaare „Põrgupõhja uus Vanapagan”, Oscar Wilde „Dorian Gray portree”, Barnhard Shaw „Pygmalion“.</p>
--	--

Tundides kasutatakse lisaks kirjandusteostele filme ja veebi, eriti nüüdiskirjanduse puhul, näiteks autorite veebipäevikuid jne